

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ
ОСВІТНЬОЇ АНАЛІТИКИ
Державна наукова установа

РЕФОРМА ОСВІТИ В УКРАЇНІ. ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

II МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

EDUCATION REFORM IN UKRAINE. INFORMATION AND ANALYTICAL SUPPORT

II INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE

COLLECTION OF ABSTRACTS

2020

iea.gov.ua

**Міністерство освіти і науки України
Державна наукова установа “Інститут освітньої аналітики”**

**Ministry of Education and Science of Ukraine
State Scientific Institution “Institute of Educational Analytics”**

**Збірник тез доповідей
II Міжнародної науково-практичної конференції
“РЕФОРМА ОСВІТИ В УКРАЇНІ.
ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ”**

15 жовтня 2020 року

м. Київ, Україна

**Book of Abstracts
of the II International Scientific and Practical Conference
“EDUCATION REFORM IN UKRAINE.
INFORMATION AND ANALYTICAL SUPPORT”**

October 15th, 2020

Kyiv, Ukraine

Рекомендовано до друку Вченою радою
Державної наукової установи “Інститут освітньої аналітики”
(протокол № 5 від 26 жовтня 2020 р.)

Редакційна колегія

С. Л. Лондар, доктор економічних наук, професор – головний редактор;
О. Я. Денисюк – заступник головного редактора;
А. О. Литвинчук, кандидат економічних наук – заступник головного редактора;
Г. М. Терещенко, кандидат економічних наук, старший науковий співробітник – заступник головного редактора;
Н. Б. Пронь, кандидат економічних наук – відповідальний секретар.

Відповідальний за випуск: А. Б. Нефедов

Редактори: **М. В. Вербовий**, Н. І. П’ятенко, І. А. Книш

Коректор: С. М. Циркун

Реформа освіти в Україні. Інформаційно-аналітичне забезпечення : збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції (наукове електронне видання), 15 жовтня 2020 р. Київ : ДНУ “Інститут освітньої аналітики”, 2020. 340 с.

Збірник містить матеріали доповідей учасників II Міжнародної науково-практичної конференції “Реформа освіти в Україні. Інформаційно-аналітичне забезпечення”, що присвячені висвітленню актуальних проблем розвитку освіти і науки в Україні, а також пошуку шляхів розвитку перспективних інформаційно-комунікаційних технологій для забезпечення науково-освітньої діяльності.

Збірник тез доповідей розміщено у вільному доступі на сайті ДНУ “Інститут освітньої аналітики” у рубриці “Матеріали комунікаційних заходів” (2020 рік).

Автори несуть повну відповідальність за зміст і достовірність матеріалів, що публікуються, дотримання загальноприйнятих принципів наукової етики, відсутність плагіату у своїх тезах.

© Автори, 2020

© ДНУ “Інститут освітньої аналітики”, 2020

Recommended for publication by the Academic Council
of the State Scientific Institution “Institute of Educational Analytics”
(Protocol № 5 of 26.10.2020).

Editorial board

Sergiy Londar, Dr. Sc. (Economics), Professor – editor-in-chief;
Oksana Denysiuk – deputy editor-in-chief;
Andrii Lytvynchuk, Ph. D. (Economics) – deputy editor-in-chief;
Hanna Tereshchenko, Ph. D. (Economics), senior research fellow – deputy editor-in-chief;
Natalia Pron, Ph. D. (Economics) – executive secretary.

Responsible for the issue: Andrii Nefedov

Editors: **Mykola Verbovyi**, Nadiia Piatenko, Iryna Knysh

Proofreader: Serhii Tsyrukun

Education Reform in Ukraine. Information and Analytical Support: Book of Abstracts of the II International Scientific and Practical Conference (electronic scientific publication), October 15th, 2020. Kyiv : SSI “Institute of Educational Analytics”, 2020, 340 p.

Book of Abstracts contains materials of participants’ reports of the II International Scientific and Practical Conference “Education Reform in Ukraine. Information and Analytical Support” highlighting the current problems of the development of education and science in Ukraine, as well as the development of promising information and communication technologies to facilitate scientific and educational activities.

The conference materials are available on the website of the SSI “Institute of Educational Analytics” under the heading “Materials of communication events” (2020).

Responsibility for the content and reliability of published materials, the compliance of general scientific ethics principles, the absence of plagiarism lies entirely with the authors.

© Authors, 2020

© SSI “Institute of Educational Analytics”, 2020

ЗМІСТ

II Міжнародна науково-практична конференція “РЕФОРМА ОСВІТИ В УКРАЇНІ. ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ” (Київ, 15 жовтня 2020 року)	8
The II International Scientific and Practical Conference “EDUCATION REFORM IN UKRAINE. INFORMATION AND ANALYTICAL SUPPORT” (Kyiv, October 15th, 2020)	12
ВСТУПНЕ СЛОВО ЗАСТУПНИКА МІНІСТРА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ АРТУРА СЕЛЕЦЬКОГО	16
Секція 1. УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ	
Лондар С. Л. ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНСТРУМЕНТАРІЮ ПАК “АВТОМАТИЗОВАНИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ КОМПЛЕКС ОСВІТНЬОГО МЕНЕДЖМЕНТУ”	18
Чижевський Б. Г. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	22
Ковтунець В. В. РЕЄСТР КВАЛІФІКАЦІЙ І ОСВІТНЯ СТАТИСТИКА	26
Бахрушин В. Є. ВИМОГИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙ В ОСВІТНІХ ПРОГРАМАХ: АНАЛІЗ ПОМИЛОК	28
Раков С. А. ПАНДЕМІЯ COVID-19 І ОСВІТА: НОВА РЕАЛЬНІСТЬ	32
Власова В. П. РЕФОРМА ОСВІТНІХ МЕРЕЖ В КОНТЕКСТІ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ	36
Секція 2. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ОСВІТИ	
Лондар Л. П. ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСУВАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ	39
Назукова Н. М. РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО ЗАМОВЛЕННЯ НА ПІДГОТОВКУ ФАХІВЦІВ З ВИЩОЮ ОСВІТОЮ В УКРАЇНІ З ПОЗИЦІЙ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ	43
Терещенко Г. М. ДЕРЖАВНІ ЦІЛЬОВІ СУБВЕНЦІЇ У СФЕРІ ОСВІТИ	47
Печенюк А. П. ОСВІТНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД УКРАЇНИ	49
Тоцька О. Л. АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОЇ АКТИВНОСТІ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ЗА РІВНЕМ ОСВІТИ	51
Секція 3. РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ	
Литвинчук А. О., Кир’янов А. В. НАПРЯМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ АВТОМАТИЗОВАНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО КОМПЛЕКСУ ОСВІТНЬОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	53
Горохова Т. В., Маматова Л. Ш. ВПРОВАДЖЕННЯ ДІДЖИТАЛ- ІНСТРУМЕНТІВ В ОСВІТНІ ПРОЦЕСИ	55
Миронов Ю. Б., Савчин І. М., Миронова М. І. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ	59
Назар М. М. ДИСТАНЦІЙНІ НАВЧАЛЬНІ КУРСИ ТА РОЗВИТОК СУБ’ЄКТНОСТІ У ВІРТУАЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ	63
Сілі І. І., Азархов О. Ю., Федюшко Ю. М. ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ VR-ТЕХНОЛОГІЙ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ БІОІНЖЕНЕРІВ	66
Бохан Ю. В., Тихонова А. Є. ВІРТУАЛЬНИЙ ЛАБОРАТОРНИЙ ПРАКТИКУМ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН	70
Жук О. Є. ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК СИСТЕМИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	74
Варжанський І. В. ВИКОРИСТАННЯ МЕСЕНДЖЕРІВ У ПОБУДОВІ ОСВІТНЬО-ІНФОРМАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	77

Штепура А. П. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	80
Коробань О. В. ДИСТАНЦІЙНЕ ТЕСТУВАННЯ ЯК ДОДАТКОВИЙ ЗАСІБ БЕЗПЕРЕРВНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ	83
Швець К. В. ДРУКОВАНІ ТА ЕЛЕКТРОННІ ВИДАННЯ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА І ПАНДЕМІЇ COVID-19: ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ	85
Зелінська Н. С. ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ЗАСОБІВ ІНТЕРНЕТ-ЗВ'ЯЗКУ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ПІЛОТІВ ТА ДИСПЕТЧЕРІВ УПРАВЛІННЯ ПОВІТРЯНОГО РУХУ (НА МАТЕРІАЛІ АВІАЦІЙНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ)	89
Чепелєв О. О. ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ В СТРУКТУРІ ОСВІТИ	92
Середа Т. В. ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ – СУЧАСНИЙ ІНСТРУМЕНТ НАУКОВО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО КОЛЕДЖУ	95
Секція 4. ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА	
Потапова А. Г. ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА У ВОЛИНСЬКІЙ ОБЛАСТІ	99
Свірська Ж. М. ОСОБЛИВОСТІ МНЕСТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ У ДІТЕЙ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМ РОЗЛАДОМ РОЗВИТКУ	103
Domańska Joanna M. JANUSZ KORCZAK AS A TEACHER OF EDUCATORS	105
Денисюк О. Я., Титаренко Н. В. ДЕЯКІ АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ДЛЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ	106
Загалевиц В. Л. СУПЕРЕЧНОСТІ ТА ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ СПЕКТРУ АУТИЗМУ В РАМКАХ ІНКЛЮЗІЇ	109
Секція 5. ЗАГАЛЬНА СЕРЕДНЯ ОСВІТА	
Гапон В. В., Чимбай Л. Л., Шараєвська М. І. АНАЛІЗ ПРОГНОЗНОГО ОЦІНЮВАННЯ ЧИСЕЛЬНОСТІ УЧНІВ ПЕРШИХ КЛАСІВ ДЕННИХ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ НА 2020/2021–2024/2025 НАВЧАЛЬНІ РОКИ	112
Tkachenko V., Dron T. TEACHERS' READINESS FOR DISTANCE FORM OF LEARNING	116
Харченко Н. В. СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО В ОСВІТІ	120
Яценко В. С. ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ РОЗРОБКИ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ І ВИВЧЕННЯ ДЛЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ОСВІТИ	124
Антонець Н. Б. НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНІ КОМПЛЕКСИ “ДОШКІЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД – ЗАГАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД” У СИСТЕМІ РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	128
Цогла О. О. ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ: ЗНАЧЕННЯ ТА ПЕРЕВАГИ ДЛЯ ВЧИТЕЛЯ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ	132
Гончар Л. В. ВЗАЄМОДІЯ ШКОЛИ І СІМ'Ї З ФОРМУВАННЯ У СТАРШОКЛАСНИКІВ ГОТОВНОСТІ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОГО БАТЬКІВСТВА	135
Гоголь Н. В. РОЗВИТОК ШКІЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТИ НА ЗАСАДАХ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ: ІСТОРІОГРАФІЯ ПРОБЛЕМИ	139
Зіміч О. М. РОЗРОБКА ПРОГРАМНОГО ЗАСОБУ З МЕТОЮ ПІДТРИМКИ КУРСУ “Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ” ДЛЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	143
Соколова Е. Т. ФОРМУВАННЯ ПРЕДМЕТНИХ ГЕОГРАФІЧНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ НА ЗАСАДАХ ДІЯЛЬНІСНОГО ПІДХОДУ	146
Шаповал Л. І. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДІТЕЙ ШКІЛЬНОГО ВІКУ	149
Прокопець Т. О. ВИКОРИСТАННЯ УСНИХ ВПРАВ НА УРОКАХ З АЛГЕБРИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	151

Захарова О. В.

доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування Черкаського державного технологічного університету, м. Черкаси, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5793-6203>

ВПЛИВ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ІЗ ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ ДОНЕЦЬКОЇ ТА ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ, АР КРИМ НА НАУКОВО-ОСВІТНІЙ ПОТЕНЦІАЛ ЗВО УКРАЇНИ

У 2014 р. через військовий конфлікт на Донбасі та анексію АР Крим в Україні розпочалося нове і доволі негативне для перспективного розвитку країни за соціально-економічними наслідками явище – внутрішнє переміщення населення. Активну участь у цьому процесі взяли науково-педагогічні працівники ЗВО Донбасу та АР Крим, які були поставлені перед необхідністю швидкого прийняття досить важкого рішення про організацію подальшого власного життя. Рішення про евакуацію було пов'язане з необхідністю залишити власні домівки, майно, налагоджене життя, рідних і друзів та практично з нуля будувати побут і навчальний процес на новій території.

У переважній більшості випадків ЗВО з непідконтрольної Україні території за власною ініціативою та практично без сторонньої допомоги переміщувалися до відповідних філіалів цих закладів, розташованих у межах підконтрольних українських районів. При цьому з моменту евакуації педагогічні працівники стикалися з цілим комплексом проблем, розв'язати які власними силами було досить важко. Це організація навчального процесу за умови повної відсутності допоміжного персоналу й підрозділів забезпечення навчального процесу, браку науково-педагогічних кадрів і складнощів із переміщенням студентів і викладачів до місця навчання; різке погіршення умов життя та праці, падіння купівельної спроможності; відірваність від родини та відсутність можливостей для її перевезення; важкий морально-психологічний стан тощо [1]. Через таку ситуацію працівники, які мали найбільшу кількість нерозв'язаних проблем, почали шукати шляхи поліпшення власного життя та приходили до думки про нові робочі місця в інших регіонах України і світу.

Зміна місця роботи не розв'язувала кардинальним чином всіх проблем переміщених працівників, проте давала змогу змінити обстановку життя на більш психологічно здорову та стабільну завдяки територіальній віддаленості військових дій і налагодженості навчального процесу в новому ЗВО. Проте додавалися різні емоційні негативні стани, в основі котрих як внутрішні (ностальгія за колишнім життям, рідним ЗВО і містом, власною домівкою тощо), так і зовнішні (труднощі з адаптацією на новому місці життя і роботи,

несприйняття оточуючими, зменшення соціальної ролі особистості в суспільстві, новому трудовому колективі тощо) причини. Водночас, незважаючи на наявність психологічних, соціальних, фінансових і матеріальних проблем, з котрими щодня стикаються переміщені науково-педагогічні працівники, як, до речі, й інші внутрішньо переміщені особи (ВПО), вони багато сил віддають новому місцю роботи, тим самим підвищуючи його рейтинги завдяки суттєвим освітнім і науковим здобуткам.

Відсутність офіційного статистичного обліку того внеску, який додають ВПО до результатів та рейтингів ЗВО, де вони працюють, не дає можливості побачити позитивний вплив їх залучення для ЗВО. Оцінити цей внесок можливо лише дослідним шляхом і для кожної приймаючої установи окремо. Приклад такої оцінки було зроблено для Черкаського державного технологічного університету (ЧДТУ) в межах дослідження “Вплив конфлікту на економіку в державі та можливі його наслідки: економіка війни (war economy), дивіденди від миру (peace dividends), сіра економіка (grey economy), корумпована економіка”, виконаного в грудні 2019 р. замовлення Міністерства з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України [2].

У ході дослідження було встановлено, що протягом 2014–2019 рр. університет прийняв до свого штату 12 осіб професорсько-викладацького складу, що тимчасово були переміщеними з непідконтрольних територій Донецької та Луганської областей, з них 10 осіб – викладачі різних ЗВО Донецька та 2 особи – викладачі різних ЗВО Луганська. Середній вік цих викладачів був 43,5 роки й на початок 2014 р. п’ятеро з них мали статус завідувача, четверо – доцента, троє – асистента кафедри. На момент дослідження посадова структура працівників змінилася: 2 завідувачі, 5 професорів, 3 доценти та 2 викладачі кафедри. Отже, посадова структура переміщених до ЧДТУ викладачів погіршилася, що є добровільним і зваженим рішенням кожного з них.

З метою кількісної оцінки науково-освітнього потенціалу, який через військовий конфлікт в Україні було додано до здобутків ЧДТУ, проведено анкетування працівників ЧДТУ, що мають статус ВПО. Розроблена задля цього анкета містила два блоки питань, спрямованих на констатацію та конкретизацію результатів науково-педагогічних досягнень і самооцінку рівня та якості життя кожного працівника. За результатами анкетування встановлено, що протягом 2015–2019 рр. 12 викладачів отримали такий науково-педагогічний здобуток:

1. Кількість опублікованих наукових праць, усього – 501, з них у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз Scopus або Web of Science, – 27, у фахових виданнях України – 146, у зарубіжних виданнях – 37, у монографіях, опублікованих в Україні, – 47, у монографіях, опублікованих за межами України, – 21, у матеріалах наукових конференцій – 223.

2. Отримано 2 дипломи кандидата наук, по 2 атестати доцента та професора.

3. Під керівництвом захистилося 9 докторів наук і 13 кандидатів наук.

4. Кількість призових місць, здобутих студентами на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт або всеукраїнських олімпіадах, за місцями: перше місце – 1, третє – 1.

5. Грант із будь-яких джерел на наукові дослідження – 36 000 грн.
6. Середній h-індекс в Google Академії – 3,5.
7. Отримання сертифікату про володіння іноземною мовою B2 – 6 осіб.
8. Стажування в зарубіжному ЗВО: Франція – 1 особа, Польща – 11 осіб.
9. Підвищення кваліфікації за професійною спрямованістю – 7 осіб.
10. Кількість ліцензованих спеціальностей та освітніх програм за безпосередньої участі – 7, акредитованих – 14.
11. Відкриття аспірантури PhD – 2 спеціальності.
12. Керівництво докторантом – 4 особи, аспірантом PhD – 10 осіб.
13. Захист аспіранта PhD – 1 особа.
14. Опонування дисертацій на здобуття наукового ступеня: кандидата наук – 7 разів, доктора наук – 3 рази.
15. Член спеціалізованої вченої ради щодо захисту дисертацій – від 4 до 10 разів у різні роки.
16. Член редакційної колегії фахових видань України – від 6 до 12 видань у різні роки, зарубіжних – 2 видання.
17. Член комісії з акредитації та ліцензування – 3 рази.
18. Публікація навчально-методичних публікацій, усього – 82 од., із них навчальний посібник – 22, методичні рекомендації – 60.
19. Експерт Національного агенції із забезпечення якості вищої освіти – 2 особи.
20. Рецензування монографій – 11 од.

Отже, університет за останніх п'ять років отримав досить потужний приріст науково-освітніх здобутків, завдяки чому серед іншого зріс його рейтинг. Так, у Консолідованому рейтингу ЗВО України 2019 р. ЧДТУ посів 120–122-е місце, тимчасом як у 2015 р. – 145-е місце [3].

Водночас анкетування дало змогу встановити, що значний науково-освітній доробок викладачів спостерігався на тлі незадовільного соціального забезпечення, погіршення рівня та якості життя. Самооцінка рівня соціальної захищеності дала такі результати: повністю соціально захищеною себе відчуває лише одна особа, тоді як шестеро – переважно й повністю незахищеними; повністю задоволені професійні амбіції в новому ЗВО лише в однієї особи, тоді як у чотирьох переважно й повністю не задоволені; лише дві особи мають власне житло на підконтрольній Україні території, решта вимушені орендувати житло або проживати в гуртожитках; не потребує поліпшення житлових умов і повністю задоволена побутовими умовами тільки одна особа [2].

Хоча це дослідження проведене на прикладі одного ЗВО, його результати можна поширити на більшість закладів, до кадрового складу яких було залучено науково-педагогічних працівників, що мають статус ВПО. Водночас викликає занепокоєння той факт, що переважна більшість внутрішньо переміщених осіб серед викладацького складу мають незадовільний рівень життя і потребують його поліпшення, що негативно впливає на їх морально-психологічний стан, а отже, й на безпосередні результати їхньої роботи. Тому, щоб запобігти остаточній втраті науково-освітнього капіталу переміщених осіб, ЗВО, регіональні та національні органи влади, профільні міністерства та відомства

Список використаних джерел

1. *Росс А.* Індустрії майбутнього. Київ :Наш формат. 2017. С. 148, 183.
2. *Каку М.* Физика будущего. М. : Альпина нон-фикшн, 2019. С. 624–625.
3. *Лалу Ф.* Компанії майбутнього. Харків : Книжковий Клуб: Клуб Сімейного Дозвілля, 2017. С. 74, 118.
4. *Tsurkan V. B.* Technological cycles of innovation, challenges and perspectives at the digital economy age. *Innovations in science: the challenges of our time*. Accent Graphics Communications and Publishing, 1807-150 Charlton st. East, Hamilton, Ontario, Canada, 2018. P. 535–544.